

Vormsi valla teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Tellijä: Vormsi Vallavalitsus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja:
OÜ Pärnu Instituut

Juhtekspert: Marek Lind

**P Ä R N U
INSTITUUT**

Sisukord

1.KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK.....	3
2.KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS.....	3
3.KSH SISU JA METOODIKA.....	4
4.KSH AVALIKUSTAMISE AJAKAVA.....	8
4.1 KSH HUVIGRUPID.....	8
4.2 KSH AJAKAVA.....	9
5.ASJAOSALISTE ANDMED.....	10
6.PROGRAMMI KOHTA LAEKUNUD SEISUKOHAD.....	11
KASUTATUD ALLIKAD.....	13
LISAD.....	14

1.KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK

Vormsi valla üldplaneeringu põhisuundade ja juhtotstarbe ning ehitustingimuste täpsustamise teemaplaneering (edaspidi Teemaplaneering või TP) algatati Vormsi Vallavolikogu 30.04.2012.a. otsusega nr. 9. Teemaplaneeringu keskkonnamõtjude strateegiline hindamine (edaspidi: KSH) algatati volikogu 28.05.2012 otsusega nr 24.

Vormsi vald asub Lääne maakonna loodeosas. Ehkki tegemist on Eesti suuruselt neljanda saarega, kuulub Vormsi vald Eesti väikseimate hulka nii pindala (94 km²) kui rahvaarvu (399 inimest 2011.a. seisuga) poolest.

Teemaplaneeringu eesmärgid tulenevad *planeerimisseadusest* (nt valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine, maa-alade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste seadmine, põhiliste tehnovõrkude trasside määramine jne), kuid neid on Teemaplaneeringu lähteseisukohtade kaudu täpsustatud. Vormsi valla üldplaneering (kehtestatud Vormsi Vallavolikogu 14.06.2004 määrusega nr 8) on koostatud aastatel 2001-2004, millest tulenevalt on selle sätted teatud valdkondades iganenud ega ole täielikus kooskõlas hiljem kehtestatud asjakohaste arengudokumentidega. Vastavalt üldplaneeringu rakendamise käigus tuvastatud vajadustele keskendutakse Teemaplaneeringus järgmistele valdkondadele:

- maa kasutamise ja maastiku hooldamise tingimused (kruntide lubatud min. suurused; hoonestusalade paigutus; teedevõrk; vaadete avamine ja säilitamine; kiviaedade avamine ja säilitamine; põldude metsastamine või säilitamine; sadamad ja lautrikohad ning nende ehituskeeluvööndid; loodusrikkuse säilitamise ja majandamise tingimused);
- ehitustingimused (ehitusaalne pind; korruselisus; materjal; ukсед, aknad, katus; välisviimistlus).

KSH eesmärk on konsulteerida arendajat parima planeeringulahenduse väljatöötamisel, et tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse, jätkusuutlik areng ning avalikkuse kaasatus keskkonnavalaste otsuste tegemisse. Teemaplaneering koostatakse Vormsi valla territooriumi kohta, millest tulenevalt on strateegiliste mõjude hindamise objektiks planeeringuga kavandatavad arengusuunad ning ulatuseks valla piirid. Teemaplaneeringuga täpsustatakse kehtivat üldplaneeringut ülalnimetatud valdkondades. Seetõttu võib eeldada, et kehtivate õigusaktidega kooskõlas ning KSH aruandele tugineva Teemaplaneeringu rakendamisega ei kaasne olulisi piiriüleseid mõjusid, kuid mõjuala täpsem ulatus selgub KSH käigus.

2.KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS

Teemaplaneering on algatatud selleks, et koondada seaduste ja kõrgemate arengudokumentide asjakohased sätted ning rakendada neid suhteliselt suures täpsusastmes Vormsi saare elu edendamiseks. Maa kasutamise ja ehitamisega seotud küsimustega tegeletakse rööpselt kogu omavalitsuse ning selle moodustavate külade tasandil. See tähendab, et Teemaplaneeringu tulemusena määratakse kogu omavalitsust hõlmavad üldisemad põhimõtted, mida igas külas täpsustatakse ja/või täiendatakse kohalikust eripärast lähtuvalt. Teemaplaneering on 1. peatükis nimetatud eesmärkide täitmiseks sobilik tasand, sest võimaldab käsitleda võtmevaldkondi – nt asustuse tihendamise või laiendamise; ehituskeeluvööndi täpsustamine; põllu- ja metsamaade säilitamine või muude kasutusotstarvete lubamine; maaomandi küsimused ning sellest tulenevad

võimalused planeeringu rakendamiseks jms – tervikpildist lähtuvalt, aga sedavõrd täpselt, et on võimalik arvesse võtta kohalikku eripära.

Teemaplaneeringu eeldatavate strateegiliste mõjude hindamisel seatakse kavandatavale tegevusele üks alternatiivne võimalus (nn null-alternatiiv), sest teised Teemaplaneeringu käsitusulatusega samaväärsed arengustsenaariumid puuduvad. Alternatiivi seadmine on suhteliselt tinglik, sest Teemaplaneeringu algatamise ja koostamise vajadus on sõnastatud ka kehtivas üldplaneeringus (Vormsi valla üldplaneering 2004:37). Järelikult tähendaks Teemaplaneeringu koostamata jätmine null-alternatiivi alusdokumendiga vastuollu minekut, ent tegemist on siiski realselt elluviidava alternatiiviga.

Teemaplaneeringu alternatiivsed võimalused on lühikirjeldusena esitatud alljärgnevalt.

- 1) Kavandatav tegevus – kehtivat üldplaneeringut maakasutuse ja ehituse valdkonnas täpsustava Teemaplaneeringu koostamine, kaasates protsessi avalikkust ja ametkondi ning võttes arvesse KSH tulemusi.
- 2) Teemaplaneeringut ei koostata – Vormsi valla areng jätkub senisel moel, järgides kehtivat üldplaneeringut ning teisi asjakohaseid arengudokumente. Muudatusi ruumilises arengus tehakse juhtumipõhiselt üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute kaudu.

Planeeringu koostamise käigus võib ilmneda vajadus seada kavandatavale tegevusele omakorda alternatiivseid arengustsenaariume mingi olulisema maakasutus- või ehitustingimuse või piirangu suhtes – nt külakeskuste tihendamine vs külade laiendamine vms.

3.KSH SISU JA METOODIKA

KSH aruande koostamisel hinnatakse teemaplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasnevaid keskkonnamõjusid, et tagada keskkonnaaspektide maksimaalne arvestamine teemaplaneeringus ning teha ettepanekud sobivaima lahendusvariandi valikuks.

Vormsi on madala maakasutuse intensiivsusega väike vald. Kehtivat üldplaneeringut, mille strateegilisi mõjusid on eelnevalt hinnatud, teatud valdkondades (vt ptk 1) täpsustava Teemaplaneeringu rakendamisega eeldatavalt ei kaasne püsiva iseloomuga olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid (nt mõju inimeste tervisele vms) - hindamisaluse dokumendiga taotletakse eelkõige inimtegevusest enam mõjutatud alade (nt külasüdamikud, põllu- ja metsamaad, poollooduslikud kooslused jms) maakasutuse korrastamist ja väärtusliku elukeskkonna säilimist. Ka Teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiisi koostamisel on võetud aluseks, et keskkonnakaitseliste piirangutega ja Natura 2000 võrgustiku aladele kaitse-eesmärgi suhtes ebasoodsa mõjuga ja/või kaitsekorraldusega mitteseonduvat maakasutust ei kavandata, mistõttu puudub vajadus Natura hindamise järele. Ühtlasi on eesmärgiks hoida kompaktsem asustus ja ehitustegevus olemasolevate asumite piires või vahetus läheduses, korraldada loodusvarade (nt põllu- ja metsamaad, poollooduslikud kooslused) kasutamist ning kaitset täpsemalt ja jätkusuutlikumalt ehk eeldatavalt kaasneb Teemaplaneeringu rakendamisega senisega võrreldes pigem positiivseid mõjusid looduskeskkonna komponentidele.

Ülaltoodust järeldub, et Teemaplaneeringule KSH aruande koostamise peamiseks eesmärgiks võimalike keskkonnaga seonduvate kaalutusvigade (nt kõrgema tasandi strateegiliste dokumentidega mitteametamine maakasutustingimuste seadmisel) ärahoidmine jooksvalt TP koostamise käigus. Sest ka väikese, kuid siiski võimaliku olulise mõju avaldumise tõenäosuse korral tuleb välja selgitada, milliste abinõude rakendamisega on võimalik riske vähendada/vältida.

Tulenevalt asukohast ja kultuurilisest eripärast on Teemaplaneeringu KSH-s teravdatud tähelepanu all sotsiaalsed mõjud – teemaplaneeringu rakendamise mõju vormsilaste eluviisile ja identiteedile, võimele kohaneda muutuvate tingimustega. Eeldatavalt olulise keskkonnamõju iseloomu ja ulatust hinnatakse viies peamises valdkonnas, mis on punktidenä esitatud alljärgnevalt.

1. Maakasutustingimused. Teemaplaneeringu eesmärgiks on määrata külade kaupa elamuehituspiirkonnad ning väljapool külasüdamikke need alad, kus ei saa üldse ehitada. Arengukava SWOT analüüsis (Vormsi valla arengukava 2011) on nõrga küljena nenditud, et Vormsi „*kinnisvaraturg ei toimi piisavalt ja seetõttu on kinnisvara hind suhteliselt kõrge*“. Eeldatavalt on olulisimad kinnisvara hinna määrajad kinnistu asukoht ning selle ehituslik potentsiaal. Kuna suurem osa Vormsi rannikust on koormatud ehitamist keelavate piirangutega (st kinnistute asukohti võib saare väiksusest tulenevalt vaadata suhteliselt ühetaolistena), siis võib olukorras, kus kehtiv üldplaneering on jätnud ehitustingimustesse rohkem tõlgendamise ruumi, teemaplaneeringu rakendamisega kaasnedes Vormsi kinnisvara hindade märkimisväärne diferentseerumine vastavalt ehitusõigusele. Seda võib käsitleda olulise mõjuna inimeste varale, kusjuures ehitusõiguse saamise puhul on see positiivne (vara väärtus tõuseb veelgi, kuna pakkumine väheneb ja nõudlus eeldatavalt säilib) ning sellest ilmajäämise puhul negatiivne (vara väärtus eeldatavalt kahaneb). Küsimus on seda olulisem, et Vormsi puhul on tegemist võrdväärselt Rootsi ja Eesti kultuuriruumi kuuluva saarega ning neis riikides toimub ehitusõiguse andmine oluliste erinevustega.

Suurem osa Vormsi küladest on rohkemal või vähemal määral rida- või sumbkülad, mille kujunemise aluseks on kohalike loodusolude tundmine ja nendega arvestamine. Sumbküla hoonestus on reeglina koondunud logistiliselt soodsasse ja/või kehvema põllumajandusliku väärtusega kohta, mille oluliseks eesmärgiks oli lähikonna väärtuslikuma põllumaa säilitamine. Ridakülade kujunemine rannikule on olnud suuresti seotud rannavallidega, mis sobisid absoluutkõrguse ning soodsamate ehitusgeoloogiliste tingimuste poolest paremini hoonete ja ühenduste rajamiseks. Mõlema nimetatud külatüübi puhul võib asustuse kavandamisega eeldatavalt kaasnedes oluline mõju. Sumbküla laiendamine toimuks tõenäoliselt väärtuslike põllumaa arvelt (negatiivne mõju loodusvarale, vt punkt 3), samal ajal kui asustuse tihendamine võib tähendada muudatusi asustusstruktuuris, ehitusstiilis, hoonete kasutusotstarbes vms (negatiivne mõju kultuuripärandile ja maastikele). Ridaküla laiendamist limiteerib otstarbekus (kaugus külakeskusest ja avalikest teenustest, insenervõrkudega varustamise võimalused jms vahekaugusega võrdeliselt kasvav negatiivne mõju varale, sotsiaalsetele vajadustele) ning asustuse tihendamine toimuks suure tõenäosusega ranna ehituskeelu- või piiranguvööndis (vt punkt 2). Asustuse laiendamine ja/või tihendamine aitab samal ajal ellu viia valla arengueesmäärke, soodustades püsielanikkonna kasvu.

2. Ehituskeeluvööndi ja üleujutusala piiri täpsustamine. Sadama- ja lautrikohtade ehituskeeluvööndi täpsustamine ning määratavast üleujutusala piirist lähtuva ehitusjoone seadmine on mõlemad olulise keskkonnamõjuga tegevused, mille puhul tuleb rakendada ettevaatusprintsipi. On tõenäoline, et esiteks ettevaatuse määr ning maaomanike ootus mereäärse maa kasutusvõimaluste suhtes ei ühti ning teiseks võivad eeldatavalt ilmnedes vastuolud traditsiooniliste rannikäärsete ridakülade arengu suunamisel.

Mõju vormsilaste eluviisile ja piirkonna arengule või olla nii positiivne kui ka negatiivne. Positiivne: valdkond saab täpsema ja õigusselgema raamistiku; omavalitsuse halduskoormus väheneb; omanike jaoks lihtsustub arendustoetuste taotlemine ja asjaajamine jne. Negatiivne: senisega võrreldes maakasutuspiiranguid pigem lisandub ja nende ruumiline ulatus suureneb; täpsustatud suhteliselt konkreetse ruumilise ulatusega piirangud võivad subjektiivselt tunduda kinnisomandit rohkem koormavad ja kasutusvõimalusi sulgevad kui senised ebamäärasema ruumilise ulatusega piirangud jne.

Rannaga seotud seaduslike piirangute (nt ranna ehituskeeluvöönd, looduskaitseala kaitse-eeskiri) tulemusena on nt Hosby ja Förby külad sattunud seisu, kus küla elujõu ja püüdnud säilitamise tagamine (nt asustusstruktuuri säilitamine, traditsioonilise eluviisi ja maakasutuse toetamine) ning arengueesmärkide täitmine (nt asustuse tihendamine, täiendavate elamuala juhtotstarbega alade määramine) läheksid vastuollu keskkonnakaitseliste eesmärkide täitmisega – olulised sotsiaalsed mõjud vs olulised mõjud looduskeskkonnale. Eriti terav on probleem Förbys, kus juba vähendatud ehituskeeluvöönd piirneb küla läbiva teega, aga ligikaudu 1/3 küla hoonestusest (sh ligikaudu pooled ajaloolistest õuemaadest ja säilinud vundamentidest) paikneb tee ja mere vahel ehk ehituskeeluvööndis.

Osa Vormsi maismaast ja kogu saarega piirnev mereala kuulub Väinamere hoiuala koosseisu (Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2006. a määrus nr 59 “Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas”), mis on arvatud Natura 2000 võrgustikku Väinamere loodus- ja linnualana (VV 05.08.2004 korraldus nr 615). Sellest lähtuvalt võib ka ülekaaluka avaliku huvi korral (kohaliku elulaadi ja külamaastike säilitamine, rekreatsiooni ja majandustegevuse võimaldamine jms) maakasutuse intensiivistamisega ehituskeeluvööndi arvelt kaasneda oluline negatiivne mõju looduskeskkonnale (sh vee kvaliteedile, bioloogilisele mitmekesisusele jne). Looduskeskkond on õigusaktide kaudu paremini kaitstud – sisuliselt on kaalukausil globaalsed keskkonnakaitselised huvid ja lokaalsed sotsiaalsed huvid – millest järelduvalt võivad Teemaplaneeringu rakendamise tõenäolisemalt kaasneda ebasoodsad sotsiaalsed mõjud (nt mõju asustusstruktuuri säilimisele, traditsioonilisele eluviisile).

3. Loodusvarade kasutamine. Teemaplaneeringu rakendamise kaasneb tõenäoliselt positiivne mõju loodusvaradele, sest seatakse tingimused ja/või määratakse maakasutuspiirangutega alad loodusrikkuse säilitamiseks ja majandamiseks, põldude säilitamiseks jne. Samas on vajalik silmas pidada, et asustuse ja maakasutuse planeerimisel pööratakse piisavalt tähelepanu põllu- ja metsamaade ning pool-looduslike koosluste säästvale majandamisele ning selleks seatakse tingimuste rakendatavusele (vt punkt 4). Näiteks saab Rälby, Sviby, Suuremõisa jt külade laiendamine toimuda peamiselt põllumaade arvelt ning seejuures napib mõnede püüdnud säilitamistagaste külade puhul (nt Suuremõisa, Hullo) võimalusi ka asustuse tihendamiseks. Väärtuslike põllumaade kasutuselevõttuga ehitamiseks kaasneb eeldatavalt negatiivne mõju pinnasele, mille olulisus sõltub väärtusliku põllumaa massiivi pindala vähenemise määrast, maaparandussüsteemi toimimise ja põllumajandusmaale juurdepääsu tagatavusest jms.

4. Teemaplaneeringu rakendamine. 2015.a. andmete järgi omab Vormsil maad 760 maaomanikku. Seejuures elab alaliselt saarel hinnanguliselt 150-200 inimest. Kui eelnevale lisada tõik, et ligikaudu 28% maast on riigi- või munitsipaalmaa ning hinnanguliselt 40-45% maast kuulub rootslastele, siis ilmneb, et Vormsi valla maakasutus on äärmiselt killustatud – saar on jaotatud kitsaste siiludena erinevate omanike vahel ning sellest suurema osa maakasutust korraldatakse kaudselt, vahendatult ja/või passiivselt. See raskendab asjaliste kaasamist arengudokumentide koostamisse ning ühtlasi on valla areng strateegiliste dokumentide kaudu suhteliselt raskesti suunatav. Sellega võib eeldatavalt kaasneda oluline negatiivne mõju inimeste sotsiaalsetele vajadustele ja varale.

5. Erinevate arengudokumentide liitmõju. Elu Vormsi saarel on korraldatud arvestatava koguse arengudokumentide (vt loetelu allpool) kaudu. On tõenäoline, et planeerimise täpsustamise suurenedes tekib vajadus mõnede kõrgema tasandi dokumentidega seatud tingimuste juhtumipõhiseks täiendamiseks, täpsustamiseks või erandite loomiseks. Selle mõju on võimalik täpsemalt hinnata Teemaplaneeringu koostamise hilisemas järgus.

Loetelule võivad lisanduda KSH huvigruppide hinnangul olulised aspektid (nt tuleneda teemaplaneeringu ametkondlikust koostööst), kui planeeringulahendus on muutunud konkreetsemaks. Samuti võib tekkida vajadus käsitleda mõnda väheolulist mõju kumulatiivse ja/või sünergilise olulise mõju hindamiseks.

Oluliste keskkonnamõjude hindamine on osa teemaplaneeringu koostamisest, kus mõlemad tegevused (nii planeeringu koostamine kui KSH) on korraldatud vastava seadusega. Hindamise raamistiku moodustab KSH juhteksperdi, planeerija ja kohaliku omavalitsuse koostöö planeeringuprotsessi vältel.

Mõjude hindamise lähtepunktiks on kehtivad asjakohased strateegilised dokumendid (õigusaktid, nende alusel kehtestatud määrused, kõrgema tasandi planeeringud ja arengukavad jne), millest olulisemad on nimetatud alljärgnevalt:

1. *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS), looduskaitse seadus, püsisustusega väikesaarte seadus ning planeerimisseadus;*
2. riikliku tasandi arengudokumendid, nt üleriigiline planeering *Eesti 2030+*;
3. Lääne-Eesti saarte biosfääri programmiala säästliku arengu programm 2014-2020;
4. Läänemaa maakonnaplaneering ja selle teemaplaneeringud, nt *Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused;*
5. *Lääne maakonna arengustrateegia 2020+*, *Läänemaa keskkonna arengukava 2006-2015* ning teised regionaaltasandi arengukavad;
6. Vormsi valla üldplaneering ja arengukava.

Keskkonda käsitletakse hindamisel kõige laiemas mõttes – kogumina loodus-, sotsiaal-, majandus-, ajaloolis-kultuurilisest ning ehitatud keskkonnast. Keskkonnale (keskkonnaaspektidele) avalduvate võimalike oluliste mõjude hindamisel lähtutakse eeskätt olemasolevast teabest (EELIS, VEKA jt riiklikud andmebaasid; Vormsi maastike, hoonestuse jms kohta tehtud uuringud), sest teemaplaneeringu (sh selle KSH) ülesandeks ei ole täiendavate uuringute läbiviimine. Samuti jälgitakse mõjude hindamisel ruumilise planeerimise hierarhiat – hindamise täpsus on seotud arengudokumendi täpsusastmega ning seejuures keskendutakse valdkondadele, mis tulenevad Teemaplaneeringu eesmärkidest (vt ptk 1).

KSH käigus selgitatakse välja, kirjeldatakse ja hinnatakse Teemaplaneeringuga kavandatavate tegevuste või arenguvõimaluste elluviimisega kaasnevaid võimalikke olulisi mõjusid, eesmärgiga vältida või vähendada soovimatute keskkonnamõjude avaldumise tõenäosust. Peamiselt kasutatakse kvalitatiivseid hindamismeetodeid, kuid vajadusel seotakse andmed, nende töötlemine ja järeldused kvantitatiivsete näitajatega. KSH põhiliseks osaks on Teemaplaneeringu arengusuundade vastavuse hindamine ülaltoodud õigusaktide ja arengudokumentidega (vastavuse analüüs).

KSH järelduste paikapidavust kontrollitakse tabelis 2 loetletud huvigruppide ja avalikkuse kaasamise abil.

Metoodikat täpsustatakse mõjude hindamise käigus vastavalt konkreetsematele andmetele.

4.KSH AVALIKUSTAMISE AJAKAVA

Antud peatükis on üles loetletud KSH koostamisse kaasatavad isikud ja huvigrupid, nimetatud nende kaasamise viis ning esitatud KSH avalikustamise orienteeruv ajakava.

4.1 KSH HUVIGRUPID

KSH koostamisse kaasatavad isikud ja asutused, keda üldplaneeringu koostamine võib eeldatavalt mõjutada ja/ või kellel võib olla põhjendatud huvi planeeringu ja selle KSH protsessis osalemise vastu, on esitatud tabelis 2. Kohalike huvigruppide kaasamise üle on otsustatud selle alusel, millised seltsid osalesid 27.09.2014 Vormsi saare mõttekojal.

Tabel 1. KSH aruande koostamisse kaasatavad huvigrupid.

Huvitatud isik/ asutus	Mõju/ huvi	Kaasamise viis
Vormsi Vallavalitsus	KSH korraldaja, kelle ülesanne on edendada kohalikku elu.	Teavitaja
Vormsi Vallavolikogu	Kohalik valitsusorgan, kes üldplaneeringu kehtestajana peab olema teadlik kavandatava tegevuse keskkonnamõjudest.	Teavitatakse e-kirjaga
Lääne Maavalitsus	Avalike huvide kaitsja maakonna tasandil.	Teavitatakse e-kirjaga
Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioon	Kaitseala, hoiuala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti valitseja ning KSH järelevalvaja, kelle ülesanne on tagada KSH protsessi vastavus õigusaktidele.	Teavitatakse e-kirjaga
Muinsuskaitseameti Põhja-Eesti järelevalveosakond	Riikliku järelevalve teostaja mälestiste üle.	Teavitatakse e-kirjaga
Maa-ameti planeeringute osakond	Riigi huvide esindaja planeeringumenetlustes ja riigimaade planeerimisel.	Teavitatakse e-kirjaga
Veeteede Amet	Asutus, mis on huvitatud ohutu, turvalise ja mugava keskkonna saavutamisest Eesti sadamates ja veeteedel.	Teavitatakse e-kirjaga
Põllumajandus-ministeerium	Eesti maaelu, põllu- ja kalamajanduse jätkusuutliku ja mitmekesise arengu eest vastutav ministeerium.	Teavitatakse e-kirjaga
Lennuamet	Riikliku järelevalve teostaja õhuruumi kasutamise ja lennuliikluse korraldamise üle.	Teavitatakse e-kirjaga
Balti Keskkonnafoorum	Eesti Keskkonnaühenduste Koja esindusorganisatsioon 2015. aastal.	Teavitatakse e-kirjaga
Vormsi selts	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga
Rälby külaselts	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga
Saxby külaühing	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga

Vormsi käsitöö selts	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga
Vormsi pensionäride seltsing	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga
Vormsi Püha Olavi gild	Kohalikku elu edendav huvigrupp.	Teavitatakse e-kirjaga
Vormsi valla elanikud ja laiem avalikkus	Avalikkus on eeldatavalt huvitatud jätkusuutlikult toimivast elukeskkonnast.	Teavitatakse ajalehtedes ja Ametlikes Teadaannetes

4.2 KSH AJAKAVA

Keskkonnamõju strateegiline hindamine ja aruande avalikustamine toimub *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* ja muude avalikku menetlust puudutavate seaduste (nt *haldusmenetluse seadus*) alusel.

KSH aruande avalikustamise prognoositav ajakava on esitatud tabelis 3. Selles võib esineda nihkeid sõltuvalt sellest, et eesmärk on sünkroniseerida üldplaneeringu ja KSH protsessid.

Tabel 2. KSH aruande avalikustamise ajakava.

Etapp	Etapi tegevus	Kuupäev/ päevade arv	Nädal	Teatamise koht või viis
KSH algatamine	teatamine	25.05.2012		Ametlikud Teadaanded, kohalik ajaleht, e-, liht- või tähtkiri.
Programm	koostamine		-20.	
	seisukoha küsimine	14 päeva jooksul	22.	positiivse seisukoha saamine Keskkonnaametilt
	avalikustamisest teatamine	7 päeva ette	24.	Ametlikud Teadaanded, kohalik ajaleht, valla koduleht, e-, liht- või tähtkiri.
	avalik väljapanek	14 päeva	27.	Vormsi vallamaja ja koduleht
	avalik arutelu	1 päev	28.	Vormsi vallamaja
	heakskiitmine	30 päeva jooksul	39.	Keskkonnaameti kiri
KSH aruanne	koostamine		39-47.	
	avalikustamisest teatamine	7 päeva ette	48.	Koos planeeringu avalikustamise teatega
	avalik väljapanek	21 päeva	52.	Samal ajal ÜP avaliku väljapanekuga.
	avalik arutelu	1 päev	2.	Samal ajal ÜP avaliku aruteluga.
	aruande heakskiitmine ja (vajadusel) seiremeetmete kinnitamine	30 päeva jooksul	6.	Keskkonnaameti kiri

5.ASJAOSALISTE ANDMED

Käesolevas peatükis on tabeli kujul esitatud Teemaplaneeringu ja selle KSH osapoolte andmed (vt Tabel 3). Peatüki teises osas on tõendatud KSH juhtiveksperti kvalifikatsiooni vastavust *KeHJS* §34 lg 3 nõuetele.

Tabel 3. Teemaplaneeringu ja KSH osapooled

Pädevus	Asutus	Kontakt	Kontaktisik
TP ja KSH algataja, TP vastuvõtja, TP ja KSH avaliku väljapaneku väljakuulutaja, TP kehtestaja	Vormsi Vallavolikogu	Hullo küla, Vormsi vald, 91301 Läänemaa tel: 52 96318 vv@vormsi.ee	vallavanem
TP ning KSH koostamise korraldaja	Vormsi Vallavalitsus		
TP ja KSH koostaja	OÜ Pärnu Instituut	OÜ Pärnu Instituut Riia mnt 14-7 80013 PÄRNU parnuinstituut@gmail.com	Raimo Klesment parnuinstituut@gmail.com Marek Lind lind.marek@gmail.com
KSH järelevalve teostaja	Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioon	Kiltsi tee 10, 90403, Haapsalu tel: 47 24720 laane@keskkonnaamet.ee	

KSH programmi on koostanud juhtekspert Marek Lind koostöös KSH korraldaja ja Teemaplaneeringu koostajaga. Juhtekspertil on sellekohane õigus vastavalt *KeHJS* § 34, lg. 3.

Marek Lind

- on omandanud BSc maastikuarhitektuuris (2005, Eesti Maaülikool);
- omab strateegiliste dokumentide koostamise kogemust alates 2005. aastast, KSH alast kogemust 2007. aastast, on osalenud viimase viie aasta jooksul mitmete omavalitsuste üld- (nt Mõisaküla, Sauga, Põlva jt valdade) ja teemaplaneeringutes ning planeeringute keskkonnamõjude strateegilises hindamises (sh juhtekspertina Mõisaküla linna üldplaneeringus ning Ridala valla Kiltsi tööstusala detailplaneeringus);
- on läbinud keskkonnamõju strateegilise hindamisega seotud ainekursused, nt Keskkonnamõju hindamine ja audit (4,5 EAP, Eesti Maaülikool), Maastiku ja visuaalse mõju hindamine (1,5 EAP, Eesti Maaülikool), Maastikuplaneerimise põhikursus (7,5 EAP, Eesti Põllumajandusülikool), Valla/linna ruumiline planeerimine (3 EAP, Eesti Maaülikool) jne.

KSH töögrupp:

- Marek Lind (maastikuarhitekt) – KSH juhtekspert, strateegiliste keskkonnamõtjude hindamine.
- Raimo Klesment (maastikuarhitekt, jurist) – ülemuslike arengudokumentide analüüs.
- Tuuli Veersalu (maastikuarhitekt) – väärtuslikud põllumaad, rohevõrgustik jms GIS-analüüs.

Vajadusel (nt eksperthinnangu koostamiseks) kaasatakse töögruppi täiendavalt eksperte.

6.PROGRAMMI KOHTA LAEKUNUD SEISUKOHAD

Antud peatükis on KeHJS § 36 lõige 2 punkt 9 alusel kirjeldatud asjaomaste asutuste (vt Tabel 1) seisukohti. Seisukohtade kirjeldus on esitatud tabeli kujul (vt Tabel 4).

Tabel 4. Programmi kohta laekunud seisukohad

Seisukoht	Käsitlemine programmis
Muinsuskaitseamet 10.06.2015 nr 1.1-7/1600-1	
1. Lähtuda (strateegiliste mõjude hindamisel) riikliku kaitse all olevatest mälestistest ja nende kaitsevöönditest.	Võetud teadmiseks, programmi täiendamiseks puudub vajadus.
2. Märkida kaardile kõigi mälestiste nimed või registrinumbrid ja kaitsevööndid.	Edastatud planeerijale.
3. Analüüsida (soovitavalt) planeeringu käigus Vormsi vallale ajalooliselt väärtuslike objektide (sh hooned, teed, tähised jne) säilimiseks vajalike tingimuste seadmist.	Edastatud planeerijale.
Maanteeamet 19.06.15 nr 15-2/15-00028/485	
1. Analüüsida olemasolevate riigiteede teekaitsevööndi ulatust lähtuvalt 01.07.2015.a. jõustuvast Ehitusseadustikust	Edastatud planeerijale.
2. Analüüsida riigimaanteede äärsete parklate rajamise vajalikkust.	Edastatud planeerijale.
Põllumajandusministeerium nr 9.4-4/5433-1	
Nõustub programmi eelnõus esitatud seisukohtadega.	Võetud teadmiseks.
Veeteede amet 26.06.2015 nr 6-3-1/1858	
Ei ole täiendavaid ettepanekuid ega märkusi programmi kohta	Võetud teadmiseks.
Maa-amet 25.06.2015 nr 6.2-3/8919	
1. Planeeringulahendust koostades ei tohi ühegi	Edastatud planeerijale.

teise maaomaniku huve ilma põhjendatud ja kaalutletud vajaduseta eelistada riigi huvidele.	
2. Perspektiivselt munitsipaalomandisse taotletavate maa-alade maakasutuse juhtotstarbed soovitatakse planeerida pigem detailselt.	Edastatud planeerijale.
3. KSH programmi eelnõus on märgitud, et teemaplaneeringu KSH on algatatud Vormsi Vallavolikogu 25.05.2012 otsusega nr 24. Märgime, et Vormsi valla dokumendiregistris leitav KSH algatamise otsus nr 24 on vastu võetud 28.05.2012.	Kuupäev parandatud programmi ptk 1.
Keskkonnaamet 26.06.2015 nr HLS 6-8/15/14079-2	
1. Määrata KSH hindamise ulatus.	Täiendatud ptk 1.
2. Täpsustada meetodikat.	Täiendatud ptk 3.
3. Selgitada ja nimetada strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju, sealhulgas inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkust ja võimalikku mõju Natura 2000 võrgustiku alale:	
3.1 käsitleda Vormsi valla territooriumil paiknevaid looduskaitsealade (edaspidi LKS) § 4 lõikes 1 nimetatud kaitstavaid loodusobjekte, kus ehituslikele tingimustele annab Keskkonnaamet kaitseala valitsejana igal üksikjuhul nõusoleku;	Tegemist on kitsalt ÜP põhisuundade ja juhtotstarbe ning ehitustingimuste täpsustamise TP-ga, mille sisu ja iseloom ei tingi nimetatud loodusobjektide käsitlemist programmis.
3.2 ranna ehituskeeluvööndis ei saa kavandada ehitustegevust, kuna ehituskeeluvööndi peamine eesmärk on kaitsta ranna ja kalda looduslikku kooslust liigse arendussurve eest ning tagada elanikkonnale alade avatus;	Võetud teadmiseks, edastatud planeerijale.
3.3 Natura hindamine tuleb esitada nii KSH programmis kui ka aruandes selgelt eristavana;	Natura hindamise vajaduse puudumise põhjendus lisatud ptk 3.
3.4 keskkonnamõju hindamise valdkondade käsitlemisel välja tuua alamteemad (kaitstavate loodusobjektide alajaotused, Natura 2000 võrgustiku alade puhul loodus- ja linnualad ning nende kaitse-eesmärgid) ning nimetada kavandatava tegevusega kaasnevad võimalikud negatiivsed mõjud alamteemade lõikes.	Tegemist on kitsalt ÜP põhisuundade ja juhtotstarbe ning ehitustingimuste täpsustamise TP-ga, mille sisu ja iseloom ei tingi nimetatud valdkondade käsitlemist programmis.
4. Selguse huvides KSH programmis looduskeskkond ja sotsiaalpool eraldi välja tuua.	Programmi koostamise faasis on kehtivate õigusaktide, arengudokumentide ning planeeringu lähteseisukohtade põhjal tuvastatud

	võimalikke olulisi mõjusid peaaesjalikult sotsiaalvaldkonnas, mistõttu puudub vajadus looduskeskkonna eraldi käsitlemiseks.
5. KSH programmi ja aruande koostamisel käsitleda ka looduskaitse seadust ja püüasustusega väikesaarte seadust.	Täiendatud ptk 3.
6. Lisada tuleb, et LKS § 21 lg-st 1 tulenevalt on Keskkonnaamet ka kaitseala, hoiuala, püüelupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti valitseja.	Täiendatud tabelit 1.
7. Tabelis 1 nimetada korrektselt Eesti Keskkonnaühenduste Koda.	Täiendatud tabelit 1.
8. KeHJS § 42 järgi kuulub KSH aruande heakskiitmise juurde ka seiremeetmete kinnitamine (vt Tabel 2).	Täiendatud tabelit 2.
9. KSH programmi heakskiitmiseks esitamisel lisada juhteksperdi kvalifikatsiooniga seotud materjalid, arvestades KeHJS § 34 lg 3. Samuti palume KSH programmis välja tuua eksperdirühma koosseis ning selgitus, milliste teemavaldkonnaga konkreetne ekspert tegeleb.	Täiendatud ptk 5.
10. Kasutatud allikate loetelu täiendada tulenevalt eelpoolnimetatud punktidest (sh Natura hindamise juhend).	Kasutatud allikate loetelusse saab lisada ainult programmi tekstis viidatud allikaid. Natura hindamise juhendile jt materjalidele programmi tekstis viidatud pole, mistõttu pole põhjust neid kasutatud allikates nimetada.
11. Nii TP-s kui ka selle KSH-s põhjalikult käsitleda Vormsi valla ÜP muutmise vajadust ja ulatust.	Võetud teadmiseks KSH aruande koostamisel, edastatud planeerijale.

KASUTATUD ALLIKAD

Vormsi valla arengukava 2011-2025.a. 2011. Vormsi Vallavalitsus, Geomedia. Hullo-Tartu.

Vormsi valla üldplaneering. 2004. Vormsi Vallavalitsus, OÜ Derevoos, OÜ E-Konsult, MTÜ Läänerannik. Vormsi.

LISAD

Lisa 1. Vormsi valla TP ja KSH algatamise otsus ning sellekohane teade Ametlikes Teadaannetes.

Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad.

Lisa 3. KSH programmi avaliku väljapaneku teated Vormsi valla koduleheküljel, ajalehes Lääne Elu ja Ametlikes Teadaannetes.

Lisa 4. KSH programmi avalikul väljapanekul laekunud ettepanekud ja vastuväited koos Vormsi Vallavalitsuse vastustega.

Lisa 5. KSH programmi avalikul arutelul osalejate nimekiri ja protokoll.

Lisa 6. Keskkonnaameti heakskiit KSH programmile.